

En die bril was terstond in aller mond en werd overal te pas gebracht, in liederen en op gedenkpenningen, in predicatiën en op spotprenten. Zelfs in de heraldiek werd hij ingevoerd. De schilddrager van het Brielsche wapen was een hond. Men gaf dezen een menschenaangezicht, met eenen bril op den neus, als ware Alva zelf die gebrilde hond 1).

Laat ons nu aan de beschrijving van Coxcie's schilderij gaan. Nadat wij ons duidelijk den toestand voor den geest hebben gehaald, waarin de gemoederen op dat tijdstip moesten verkeerden, is het zeker niet onbelangrijk te vernemen, op hoedanige wijze een schilder, die op dat tijdstip de voor-naamste plaats innam onder zijne kunstgenooten, en die zich „Peintre du Roi” kon noemen, aan zijne gevoelens lucht vermeent te moeten geven.

De boer, die naast het geslachte varken staat, heeft dit zooeven aan den persoon, die in het midden van den groep staat, verkocht en brengt de kan met bier aan om een glas op den gelukkigen verkoop te schenken. De vrouw heeft een schotel op den schoot, gedeeltelijk bedekt door eenen witten doek, en strekt de hand uit naar eenen houten bak, op den grond, vóór haar geplaatst, en waarop de ingewanden van het geslachte varken liggen. Ze wil blijkbaar een gedeelte van die ingewanden nemen om ze voor het maal, dat aanstonds gehouden zal worden, in gereedheid te brengen.

Wanneer men de schilderij oppervlakkig beschouwt, meent men een genrestuk uit de zeventiende eeuw voor zich te hebben en niets doet denken, dat de schilder door die groep van eerbare poorters en boeren, met vrouw en kinderen, iets anders heeft willen voorstellen dan een gewoon landelijk of huiselijk tafereel. Ik zelf had het stuk langen tijd in mijn bezit, eer ik op een goeden dag plotseling een gezicht in het varken meende te bespeuren en toen, door het stuk weder met aandacht te bekijken, allengs de „Puzzle” leerde lezen en den naam van den schilder ontdekte.

Al dadelijk moet het in 't oog vallen, dat in het varken nog de nieren gelaten zijn. Ze moeten als neusvleugels (niet neusgaten) dienst doen en zal men, deze als uitgangspunt nemende, na eenige beschouwing, het gezicht kunnen vinden, met een dunne snor onder den neus en eenen in eene punt toeloopenden baard, terwijl de twee pooten, waaraan het varken is opgehangen,

1) In het Rijksmuseum te Amsterdam hangt eene schilderij, die bijzonder aantrekt door den kostelijken humor die daaruit straalt. Ze stelt eenen spottend lachenden nar voor. Met de eene hand bedekt hij ten deele zijn gezicht en blikst zoo guitig tusschen de vingers door, dat men geneigd zou zijn mede te lachen. In de andere hand houdt hij eenen bril. In den arm heeft de schalk eenen staf, waarvan de knop eenen monnikskop voorstelt, met eene kap waarop vleermuisooren aangebracht zijn. Het monniksgezicht heeft eene zuur-zoete uitdrukking, het lacht «als een boer die kiespijn heeft» zou men zeggen en is ter helfte van den beschouwer afgewend, alsof in vluchtende stelling. Ik heb mij afgevraagd, of dit stukje niet ook naar aanleiding van de inneming van den Briel, en ter bespotting van het gebeurde, geschilderd kon zijn. Moet de staf aan de bisschoppen doen denken die, voor eenige jaren geleden benoemd, nu weder gedwongen zouden worden het land te verlaten en met hen de inquisitie? Kap en kleed van den nar zijn in mi-parti geel en rood; de Spaansche kleuren. Aan het inwendige van de ooren en de opslagen kan men zien, dat het kleed met tijgervel gevoerd is. Moet men hierin eene zinspeling op den *tijger* Alva zien?